

NVEs FORSLAG TIL NASJONAL RAMME FOR VINDKRAFT
OMRÅDE 56 NORDRE HEDMARK
HØRINGSUTTAELSE

Grunnlovens § 112:

«Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevarer. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterseleken.

Borgerne har rett til kunnskap om naturmiljøets tilstand og om virkningene av planlagte og iverksatte inngrep i naturen, slik at de kan ivareta den rett de har etter foregående ledd.

Statens myndigheter skal iverksette tiltak som gjennomfører disse grunnsetninger.»

Jeg/vi viser til, og stiller oss bak, høringsvarene fra:

- Rendalen kommune
- Engerdal kommune
- Facebook-gruppen «NEI til vindkraftutbygging i Rendalen Østfjell/Fonnåsfjellet!»
- Facebook-gruppen «Nei til vindindustri i Sømådsfjella, Øversjødalsfjella og Tolga Østfjell»
- Fylkesrådet i Hedmark

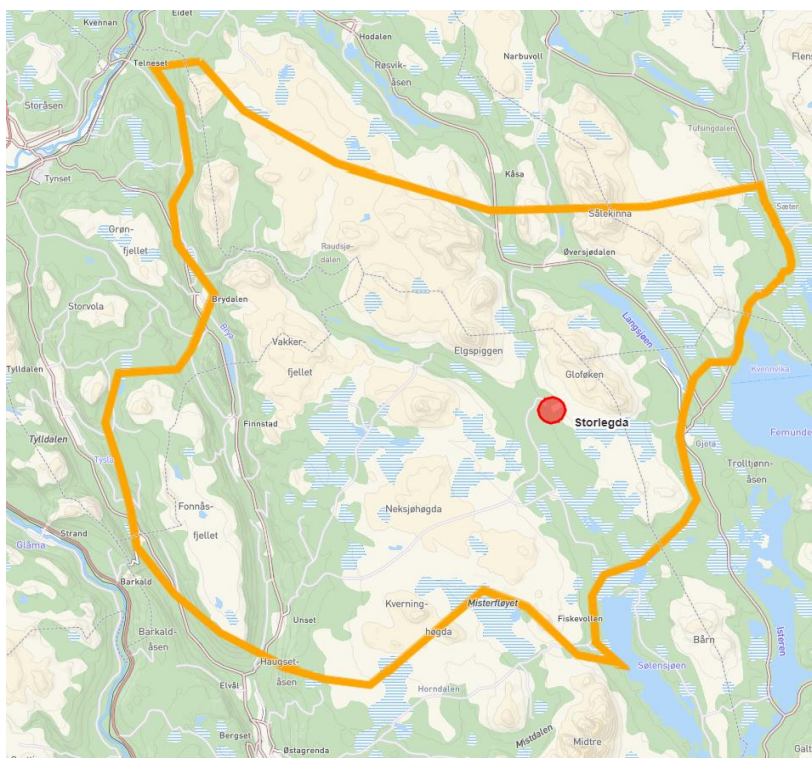
I disse høringsvarene er alle punktene i dette dokumentet grundig behandlet og gjort rede for.

Jeg skriver på vegne av meg selv og min familie, til sammen 15 personer, som har hytte i setergrenda Storlegda i Rendalen kommune. Dette er tilnærmet midt i område 56, ett av de 13 områdene som er utpekt av NVE til å være egnet for utbygging av vindkraft på land i Norge.

Storlegda ligger på vestsiden av fjellrekka Gloføken og er ei særegen og frittliggende setergrend med dokumentert historie tilbake til 1700-tallet. I tillegg er det mange flere tusen år gamle spor etter fangstgropanlegg, bl.a. rundt foten av fjellet Elgpiggen.

Kulturlandskapet holdes i hevd ved beiting av storfe og sau. Tilgangen på utmarksbeite er også avgjørende for at matprodusentene i området fortsatt skal kunne leve av husdyrhold.

Fjerde generasjon i min familie bruker i dag området til ferie og rekreasjon hele året: Jakt, fiske, bærplukking, ski- og fotturer. Fjellområdet som nå er foreslått i nasjonal ramme for vindkraftutbygging betyr enormt mye for oss. Det er her vi har røttene våre og her vi har formet mye av vår identitet. Noe av det vi setter størst pris på er ro, stillhet, husdyr på beite og det åpne høyfjellslandskapet hvor vi kan se milevis uten forstyrrende menneskeskapte konstruksjoner.

ARGUMENTER MOT VINDKRAFTUTBYGGING I FONNÅSFJELLET, RENDALEN ØSTFJELL, SØMÅDALSFJELLA, ØVERSJØDALSFJELLA OG TOLGA ØSTFJELL:

- **Store urørte naturområder** med den egenverdien det har i seg selv og for biologisk mangfold.
- **Habitatødeleggelser, fragmentering av natur og bit for bit utbygging** er i dag den største trusselen mot biologisk mangfold og er et like stort problem som klimaendringer. Norges villmark har siden 1900 krympet i økende grad.
- **Landskapsbildet** med et vidstrakt viddelandskap der et industriområde vil få fatale konsekvenser for hele området og langt utover dets grenser.
- **Sølen landskapsvernområdet** som er opprettet for nettopp å ivareta et spesielt og særegent landskapsrom i Innlandet. Det er ingen buffersone opp mot dette verneområdet og en etablering av vindturbinpark opp mot denne grensen vil være stikk i strid med formålet med vernet.
- **Kommunalt planverk** som bygger på natur- og kulturbasert reiseliv med veidekultur, friluftsliv jakt og fiske, hyttesalg og rekreasjon generelt som rød tråd. Kommuneplanens arealdel, kommuneplanens samfunnsdel, kulturminneplan, næringsplan, anleggsplan. Dette arbeidet de siste 15 årene vil være totalt bortkastet ved etablering av Nordre Hedmark vindkraftområde (gjelder Rendalen).
- **Rendalsrein.** Området Nordre Hedmark ligger midt i de viktigste områdene til reinen som er svært sårbar for forstyrrelser. Det svært viktige vinterbeite og ikke minst kalvingsområdet vil gå tapt. En gjennomgang av forskning på området ved Olav Strand og flere viser at det er varierende funn. Men at man i 3 studier har funnet at reinsdyrene har redusert bruken av området innenfor en avstand på 3-5 km fra vindturbiner. Dette har særlig sammenheng med topografien i området. I Nordre Hedmark er det lite ulendt terreng men slakt viddelandskap som derfor vil få stor negativ betydning ved utbygging. Det framgår også av NVEs plan at en utbygging vil bli massiv i hele området for å kunne bygge ut kraftnettet. Fylkesmannen i Trøndelag sier følgende: *«etablering av et vindkraftverk vil ødelegge/sterkt forringe beiteområdet. Vindkraftverk i analyseområdet vil dermed få svært stor negativ konsekvens for reindriftsinteressene. Ut fra en vurdering av samlet belastning vil vindkraftverk få svært stor negativ konsekvens for reinbeitedistriktet.»*
- **Tolga østfjell villreinområde.** Dette er tatt ut av Fylkesmannen i Hedmark og Miljødirektoratet. Området må tas ut av rammeplanen på lik linje med andre nasjonale villreinområder. Denne reinen har samme habitatkrav, adferd og biologi og kan derfor ikke behandles annerledes. Den må også sees i sammenheng med resterende leveområde.
- **Fuglelivet.** Tilhold av rovfugl og ugler. Nekmyrene naturreservat er et av fylkets beste og viktigste våtmarksområder med over 70 registrerte arter og et av de viktigste hekkeområdene for fjellmyrløper. Etablering av veinett og vindturbiner vil kunne drenere dette området og ødelegge økosystemet. Det foregår utleie av hønsefugljakt i området og årlig takseres det ryer og skogsfugl. Planlagte vindkraft vil få stor negativ konsekvens for dette.
- **Hjortevilt.** Området inngår i Sølendalen viltstellområde. Jaktoplevelsen vil forringes og det vil kunne være vanskelig å selge denne jakta. Videre vil økt ferdsel som en konsekvens av betydelig antall industriveier medføre økt ferdsel og derigjennom økt forstyrrelse på viltet. Hvordan reagerer hjorteviltet på vindturbiner og lyden fra disse? Reagerer de annerledes enn rein?

- **Friluftsliv.** Det drives i dag storviltjakt, småviltjakt, fiske, skigåing i løyper og utenfor løyper, turgåing, padling, ridning, sykling og mye mer. Store deler av området i Rendalen er kartlagt som svært viktig, og viktig friluftslivsområde. Dette må tas hensyn til og tillegges mye større vekt. Det går en rekke stier og skiløyper i området og det er DNT løypenett i Raudsjødalen med 2-3 DNT-hytter.
- **Fare for iskast** fra turbinbladene vil legge beslag på store områder rundt vindturbinene og gjøre fjellområdene utilgjengelige på vinterstid.
- **Kulturminner.** Omfattende fangstgropanlegg for rein og elg i hele området. Kulturminner fra Steinalder og andre nyere kulturminner også fra samisk kultur.
- **Kulturlandskap** med mange setervoller med godt bevarte setermiljøer.
- **Fjellmeieriet i Raudsjødalen**
- **Verdensarvområdet Røros Bergstad** og Circumferensen. Det burde vært buffersone rundt denne grensa, alternativt vært utvide sørover da det er flere spor etter hogst og kullmiler som kan knyttes til kopperverket.
- **Fiskevollen.** Landets største og best bevarte innlandsfiskevær som egner seg som verdensarvområde. Vært fisket her i over 1000 år.
- **Fjellandbruk, utmarksbeite og beitedyr.** Det slippes årlig hundrevis av sau og storfe i området. Dette er et tema som NVE ikke har belyst i sin rapport eller fagrapporter. Området er prioritert beiteområde.
- **Verna vassdrag.** Vassdragene Mistravassdraget, Unsetvassdraget og Trysilvassdraget er varig verna vassdrag og dekker så å si hele området Nordre Hedmark.
- **Betydning for lokalt reiseliv og næringsliv** som er bygget opp rundt nettopp natur, friluftsliv og kulturhistorie.
- **Femundløpet** har løypetrasé og sjekkpunkter i store deler av dette området. Arrangementet gir god reklameeffekt for alle kommunene i nordre Hedmark som er berørt i forslaget til vindkraftutbygging.
- **Pilegrimsleden** som går gjennom Østerdalen og over Fonnåsfjellet. En vindkraftutbygging vil forringe opplevelsen for pilegrimer og alle andre brukere av leden.
- Planene vil få stor innvirkning på **tilgrensende områder**. Femundsmarka nasjonalpark ligger i øst, Sølen landskapsvernområde i sør, Circumferensen i nord og Rondane nasjonalpark i vest. Alle områdene blir negativt påvirket visuelt.
- **Alternative metoder for omstilling av samfunn til ikke-fossil energi.** Utbedring av vannkraft, bølgekraft, vindkraft til havs, solenergi, energisparing etc.
- **Tverrpolitisk enighet** i Rendalen, Tynset, Tolga, Os og Engerdal kommuner som alle stiller seg negative til planene.
- **Fylkesrådet i Hedmark** er negative til videre vindkraftutbygging utover det som allerede er konsesjonsbehandlet.

I en tid med stort fokus på bevaring av urørt og sårbar natur for å motvirke effekten av klimaendringene, er det direkte uansvarlig å bygge ut høyfjellsnatur til industriområder.

Planlagte og påbegynte vindkraftutbygginger på land i Norge er urovekkende og NVEs forslag til nasjonal ramme har vist seg å være svært konfliktskapende. Det er totalt uakseptabelt at energiselskaper og utenlandske investorer får høste stor profitt ved å rasere naturen, vår felles arv, i «det grønne skiftets navn.»

Fjellene våre vil bli ødelagte for alltid med en slik utbygging og ikke noe annet enn en ny istid vil kunne fjerne sporene!

På grunnlag av Grunnlovens § 112, de nevnte høringssvarene og argumentene i denne uttalelsen krever vi at det foreslåtte området 56 Nordre Hedmark tas ut av nasjonal ramme for vindkraft.

Vi ber også om at Nasjonal ramme for vindkraft blir behandlet bredt i Stortinget. Vi savner en helhetlig nasjonal politisk strategi for naturmangfold, klima og energi.

Hamar, 18.09.2019

Per Ove Utgaard Holberg